

Matkailutoiminnasta uusia mahdollisuuksia poro- ja kotieläintiloille

TYÖKIRJA

Sini Kestilä & Mari Ronkainen

LAPIN AMK

Lapland University of Applied Sciences

Tekijät

Sini Kestilä, taiteen maisteri, asiantuntija, Vastuulliset palvelut,
Lapin ammattikorkeakoulu

Mari Ronkainen, agrologi AMK, restonomi AMK, asiantuntija,
Tulevaisuuden biotalous, Lapin ammattikorkeakoulu

Tyyppi: Työkirja

Julkaisija: Lapin ammattikorkeakoulu Oy

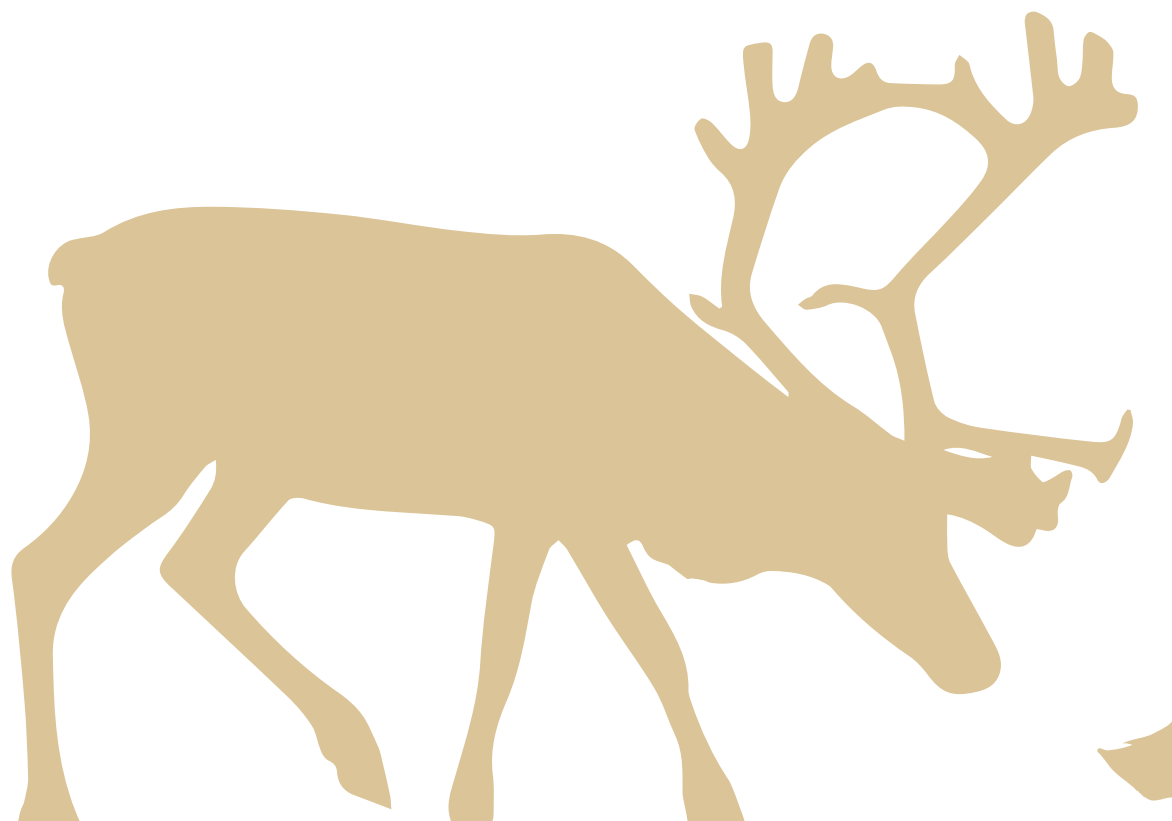
Julkaisuvuosi: 2023

Sarja: Pohjoisen tekijät - Lapin ammattikorkeakoulun
julkaisuja 31/2023

ISBN: 978-952-316-496-3

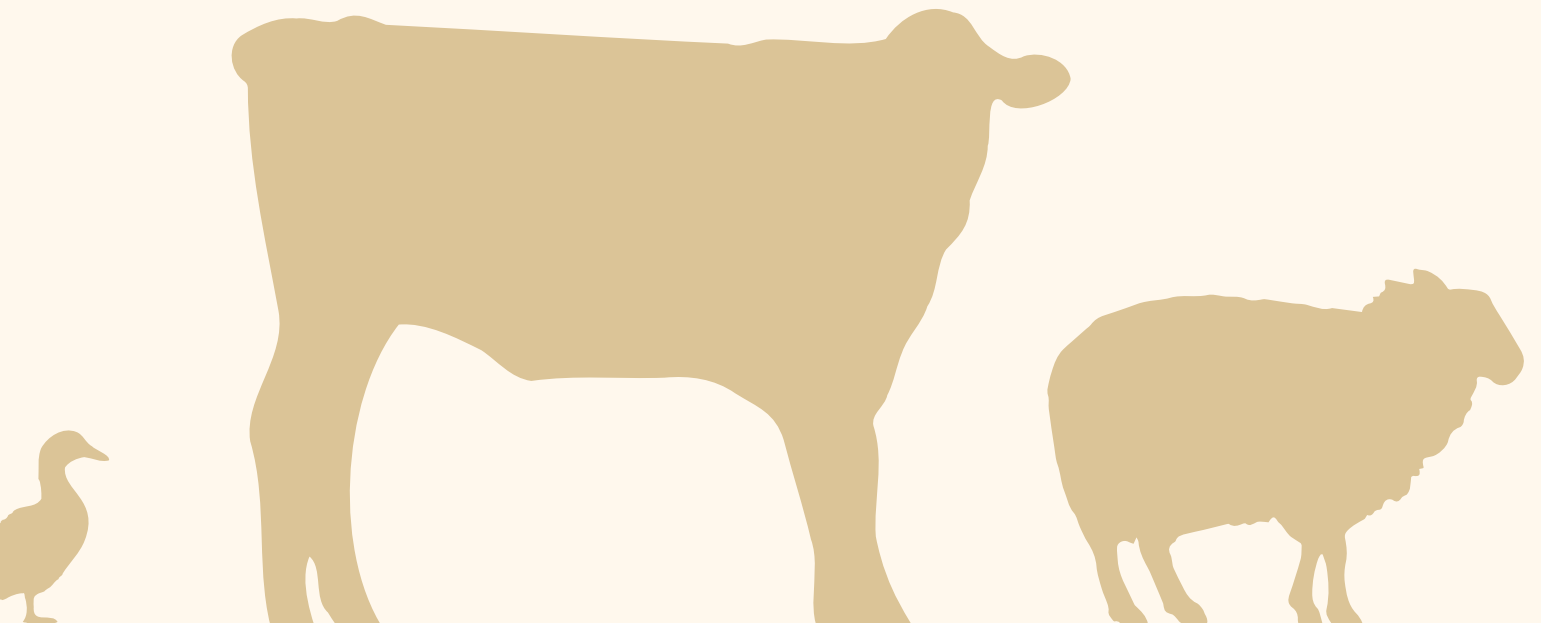
Oikeudet: CC BY 4.0

Kieli: suomi

Sisältö

Johdanto	4
Näe tilasi uusin silmin	7
Analysoi tilaasi SWOT-taulukon avulla	8
Ideoi tuotteesi	9
Tuotekortti	10
Tärppisivu	15
Poro- ja kotieläintilasanastoa	16
Reindeer and livestock farm glossary	18
Lexique des élevages de rennes et d'animaux de ferme	20
Kleines Rentier- und Farmglossar	22
Glosario sobre granjas de renos y animales domésticos	24

Johdanto

Tämän työkirjan tarkoituksena on tukea Pohjois-Suomen maaseudun elinkeinojen pysyvyyttä, tukemalla yrityksiä ja alkutuottajia miettimään uusien ansaintamahdollisuuksia. Monen maaseudun toimijan on täytynyt lopettaa oma toimintansa ja jopa muuttaa pois alueelta, mikä taas autioittaa aluetta sekä vie palvelut kauemmaksi. Uudet avaukset maaseudun autioitumisen estämiseksi ovat tarpeen.

Maaseudulla sijaitsevat poro- ja kotieläintilalliset ovat miettineet uusia ansaintakeinoja ja yksi vaihtoehto on matkailutoiminnan aloittaminen. Maaseudulla on suuri potentiaali tarjota aitoja ja uniikkeja kokemuksia matkailijoille. Haasteena on, että maaseudulla sijaitsevilla poro- ja kotieläintilallisilla ei välttämättä ole osaamista matkailualalta ja siksi matkailutuotteita ei ole lähdetty tarjoamaan. Matkailutoiminnan aloittaminen ja pyörittäminen vaatii tuotteiden kehittämistä, jotta ne ovat asiakkaita houkuttelevia ja laadukkaita.

Pohjois-Suomen maaseudun poro- ja kotieläintiloilta kuultujen tarpeiden johdosta Lapin ammattikorkeakoulu haki Lapin ELY-keskukselta harvaan asuttujen alueiden matkailuhankkeisiin varatusta määrärahasta avustusta Poro- ja kotieläintilojen matkailupotentiaalin hyödyntäminen -hankkeelle. Mukaan saatiin 18 yrittäjää eri puolilta Pohjois-Suomea, jotka ovat kiinnostuneet aloittamaan tai kehittämään matkailutoimintaa tilallansa. Tilat hyötyivät siitä, että jokaisella tilalla käytiin vierailulla, joissa tutustuttiin tilaan ja sen toimintoihin. Vierailujen pohjalta nousi tarpeita, joita varten toteutettiin työpajoja teemoilla ideointi, tuotteistaminen, digimarkkinointi ja hinnoittelu.

Matkailutoiminnasta uusia mahdollisuuksia poro- ja kotieläintiloille on työkirja, jossa on esitelty eri vaiheita, mitä matkailutoiminnan aloittamiseen liittyy. Sisältönä on toimintaympäristön ja oman toiminnan analysointi, tuotteen ideointi ja kehittäminen, tärppisivut sekä pieni sanasto hyödynnettäväksi matkailupalvelussa. Työkirjaa voi täyttää suoraan sähköisesti tai sitten tulostaa itselle sivut täytettäväksi.

Matkailutuotteiden kehittämisessä luodaan uusia tuotteita ja parannetaan olemassa olevia tuotteita. Tähän työhön sisältyy itse tuotteen kehittämisen lisäksi myös markkinointi ja hinnoittelu. Tuotekehitykseen ei ole vain yhtä oikeaa tapaa, vaan sitä voidaan ryhtyä tekemään erilaisin menetelmin ja työkaluja apuna käyttäen.

Aluksi voi ryhtyä keräämään uusia ideoita tai tutustua muiden tuotteisiin. Kaikista ideoista ei ole tarkoitus tulla valmista tuotetta, mutta niiden avulla etsitään tuote tai tuotteet, joita lähdetään jatkokehittämään. Uuden tuotteen kehittäminen voi lähteä myös yritystoiminnan ja asiakaskohtaamisten myötä, kun havaitaan asiakkailla uusia tarpeita. Tuotteen kehittämisessä kannattaa ottaa huomioon kohderyhmän eli oman asiakkaan tarpeet, oman yrityksen kulttuuri sekä paikallisuus tapoineen ja vahvuuksineen johdonmukaisen tuotteen kehittämiseksi.

Tuotekehityksen apuna voit hyödyntää esimerkiksi

[Menestyvä yritystoiminta](#)

[Matkailun tuotekehittäjän käsikirja](#)

Näe tilasi uusin silmin

Poro- ja kotieläintilat ovat yrittäjien toimintaympäristöjä, jotka ovat rakentuneet kasvatettavan eläimen tai eläimien ympärille. Aidot ympäristöt tarjoavat monenlaisia mahdollisuuksia matkailuun, mutta koska niitä ei ole rakennettu sitä varten, on tärkeää tarkastella ympäristöä uudesta näkökulmasta.

Vastaa viiden puhekuplan kysymykseen oman tilasi näkökulmasta. Pohdi asioita tarpeeksi syvällisesti ja voit myös pyytää ulkopuolista henkilöä kertomaan omia näkemyksiä kysymyksiin.

Kuvaa, missä tilasi sijaitsee ja miten sinne pääsee? Mikä on välimatka/aika lähimmästä kylästä, kaupungista, matkailukeskuksesta?

Mitä tilallasi on? Kuvaile maisema, rakennukset, eläimet ym.

Kuvaile tilaasi eri vuoden aikoina.

Pohdi, miten erotun muista.

Mieti, mikä tilan ympäristössä luo tunnelmaa ja viihtyisyyttä, entä mikä häiritsee?

Analysoi tilaasi SWOT- taulukon avulla

SWOT-taulukko on työkalu, jolla voit tarkastella yritystoimintaasi. Taulukossa on neljä kenttää, joihin kirjoitetaan yrityksen tai yritysideoan vahvuuksia, heikkouksia, uhkia ja mahdollisuuksia. Täytetystä taulukosta pystyt hahmottamaan yrityksesi tilaa kokonaisvaltaisemmin.

Pohdi oman yrityksesi vahvuuksia, heikkouksia, uhkia ja mahdollisuuksia SWOT-tauluk-
koon. Kannattaa tarkastella myös omaa osaamista ja ominaisuuksia esim. asiakaspal-
veluosaaminen, kielitaito, resurssit, jaksaminen jne., koska ne ovat yrityksesi resursseja.

Vahvuudet

Heikkoudet

Mahdollisuudet

Haasteet

Ideoi tuotteesi

Ideointi kannattaa aloittaa tutustumalla samantyylisten matkailuyritysten tarjontaan ja samalla kartoittaa myös, että millaisia matkailutuotteita on tarjolla lähialueilla. Muiden tuotteista voi hakea inspiraatiota oman tuotteen ideointiin. Ei siis kannata pelätä kopiointia, sillä Lapissa matkailutuotteet ovat usein samantyyliä, mutta sinä teet omalla persoonallasi sekä ympäristölläsi tuotteestasi oman ja uniikin. Siksi matkailutuotteen kehittämiseen kannattaa panostaa.

Tuoteideaesimerkkejä

Riihi- tai aittamajoitus maatilalla

Hevosvaellus revontulia katsomaan

Yöttömän yön kalastusreissu

Retkeilyä lammashaassa

Virkistysilta maatilán rantasaunassa

Porotilallisen elämää

Koe maatilán arki

Nuotiohetki poroaidalla

Tilan tuotteet tutuksi

Lumikengillä poroja tarkkailemaan

Langankehräyksen salat

Tuotekortti

Tuotekortti on esite, jossa on kuvattu tärkeimmät tiedot tuotteesta. Tuotekortin sisältö määräytyy sen mukaan, kenelle se on suunnattu. Matkailutuotteista kannattaa tehdä ainakin asiakkaille suunnatut tuotekortit, jotka sisältävät oleelliset tiedot tuotteesta kuten nimi, kuvaus tuotteesta eli ns. markkinointiteksti, paikka, ajankohta, kesto, hinta, kohderyhmä ja mahdolliset lisätiedot tai rajoitukset. Tuotekortin tarkoitus on, että sen avulla asiakas näkee, mitä palvelu sisältää.

ESIMERKKITUOTEKORTTI 1

Aito porotilavierailu

Tule tutustumaan porotilan arkeen. Kuljet opastetun kierroksen tilalla. Kuulet tilan omistajan kertomana, mitä poronhoitajan työ pitää sisällään sekä mielenkiintoisia faktoja poroista. Pääset myös mukaan ruokkimaan poroja. Kierroksen päätteeksi saat nauttia nokipannukahvit ja kampanisut laavulla. Lopuksi saat valmistaa itsellesi pienen muiston poromateriaaleista.

Tuotepaketin sisältö: opastettu kierros tilalla, porojen ruokintaan osallistuminen, kahvi/tee/mehu ja kampanisu, ohjattu muistoesineen valmistus (esim. avaimenperä, magneetti)

Kohderyhmä: kaupungissa asuva perhe

Osallistujamäärä: 2-5 henkilöä

Kesto: 2 tuntia

Saatavuus: joului- maaliskuu

Kellonaika: aamu- tai iltapäivä

Huomioitavaa: sään mukainen, lämmin pukeutuminen. Eläinten kanssa tapahtuvat kohtaamiset ovat aina ohjattuja ja valvottuja. Näin huomioidaan sekä asiakkaan että eläimen turvallisuus.

Palvelukielet: suomi, englanti

Soveltuvuus: soveltuu sekä aikuisille että lapsille

Hinta: 25€/lapsi alle 12v, 35€ aikuinen

Yhteystiedot:

Kuva: Charlotta Lehto

ESIMERKKITUOTEKORTTI 2

Hevosvaellus metsässä

Tule kokemaan upeat vaara- ja järvimaisemat matkan taittuessa mukavasti hevosen selässä. Pääset varustamaan hevosesi oppaan ohjauksessa. Tämän jälkeen vaellamme hevosilla vaaran laella sijaitsevaa laavua kohti. Laavulla saat nauttia lämmintä juotavaa ja pientä välipalaa. Tämän jälkeen palaamme toista reittiä pitkin takaisin tilalle, jossa saat vielä hoitaa hevosesi.

Tuotepaketin sisältö: hevosen varustaminen ohjatusti, ratsastus oppaan kanssa, kahvit/tee/mehu sekä pieni välipala, hevosen hoitaminen ja ruokkiminen retken päätteeksi

Kohderyhmä: kaveri- tai työporukka

Osallistujamäärä: 2-5 henkilöä

Kesto: 3 tuntia

Saatavuus: ympäri vuoden

Kellonaika: sovittavissa

Huomioitavaa: sään mukainen, lämmin pukeutuminen, kumisaappaat tai muut korkeakantaiset kengät. Kypäriä lainattavissa tilalta.

Palvelukielet: suomi, englanti

Soveltuvuus: soveltuu sekä aikuisille että lapsille

Hinta: 40/lapsi alle 12v, 65€ aikuinen

Yhteystiedot:

ESIMERKKITUOTEKORTTI 3

Lähituotteiden nauttiminen nuotion ääressä

Tule kokemaan paikallinen ruokaelämys! Ruokailu tapahtumaa upeassa kodassa porotilan yhteydessä. Kuulet samalla ruokakulttuurista paikallisen kertomana. Saat mukaasi reseptejä sekä yhden ruokatuotteen.

Tuotepaketin sisältö: maistelumenu (sisältää alkupalat, pääruuan sekä jälkiruuan ja juomat), ruokakulttuuritietoa oppaan kertomana, reseptit kotiin vietäväksi sekä yksi ruokatuote (arvo n. 10€).

Kohderyhmä: pariskunnat, perheet

Osallistujamäärä: 2-5 henkilöä

Kesto: 3 tuntia

Saatavuus: ympäri vuoden

Kellonaika: klo 18 jälkeen

Huomioitavaa: ilmoitathan erityisruokavaliot varauksen yhteydessä

Palvelukielet: suomi, englanti

Soveltuvuus: soveltuu aikuisille

Hinta: 120€ /aikuinen

Yhteystiedot:

Tärppisivu

Koulutusta matkailuyrittäjäksi aikovalle tai jo alalla olevalle

Matkailun ABC: [Tourism ABC – Matkailuyrityksen verkkokoulutus \(eoppimispalvelut.fi\)](#) – sivustolla on hyödyllistä tietoa ja työkaluja aloittelevalle tai jo alalla olevalle yrittäjälle. Katavaa tietoa esim. turvallisuuteen, tuotekehitykseen, hinnoitteluun, markkinointiin liittyen.

Työkirja tuotekehityksen avuksi

Lappi Luxus: [LappiLuxus_liiketoimintamalli_\(S\).pdf \(redu.fi\)](#) - työkirjan avulla voit nostaa omaan yritykseen sisältyvää Lapin luksusta esille.

Erilaisia myynti- ja markkinointikanavia matkailutuotteille ja -palveluille

Kaukana matkakeskuksista sijaitsevien yritysten kannattaa markkinoida tuotteita ja palveluita monikanavaisesti. Alueen palveluiden markkinointi on tehokkaampaa, jos palvelujen tarjoajat markkinoivat niitä yhdessä, siksi kannattaa tehdä muiden kanssa yhteistyötä. Kehu naapuria!

Yksi keino myydä on käyttää alustoja, joista yksittäismatkailija helposti etsii mielenkiintoisia matkailuelämyksiä. **Doerz** –alustaan voit laittaa oman tuotteen ilman maksua. Alusta ottaa komission ainoastaan myynnistä. Samalla tavalla toimii myös **Airbnb Experiences**.

Suosittuja sosiaalisen media kanavia, joita myös asiakkaat käyttävät: **Instagram, Facebook, TikTok**

Markkinointia voi myös tehdä alueen matkailuyhdistyksen tai kunnan matkailun kautta. Tästä yrittäjä joutuu usein maksamaan jonkun suuruisen korvauksen.

Takaa tuotteen turvallisuus, omavalvonta ja lainsäädäntö:

Tukes: [Palveluntarjoajan velvollisuudet | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#) - sivustolla on kattavasti tietoa kuluttajapalveluiden turvallisuuteen liittyen. Sivustolla on ohjeet turvallisuusasiakirjan laatimiseen sekä ladattava asiakirjapohja

Kunnan terveystarkastaja: jos haluat tarjota tilasi elintarvikkeita matkailijoille, kannattaa olla yhteydessä kunnan terveystarkastajaan tarkemman ohjeistuksen saamiseksi.

Poro- ja kotieläintilasanastoa

Pohjois-Suomessa suuri osa matkailijoista on kansainvälisiä asiakkaita. Aina ei arkisille asioille välttämättä löydy suoraa käännoästä tai toiminnan selittäminen voi olla vaikeaa. Seuraavassa on 18 sanaa, joille on selitteet englanniksi, ranskaksi, saksaksi ja espanjaksi. Lisäksi kannattaa hyödyntää ilmaisia käännoäsovelluksia apuna asiakkaiden kanssa toimimisessa. Tämän pohjalta voit miettiä myös muita omaan tilaasi liittyviä sanoja, joita haluat selittää asiakkaillesi.

1. Poro on **puolivilli eläin** ja vapaana kulkeva poro pelkää ihmistä ja lähtee karkuun. Matkailussa käytettävät koulutetut porot ovat kesympiä. Suomessa jokaisella porolla on omistaja, mutta ne elävät suuren osan vuodesta tai jopa koko ajan vapaana luonnossa laiduntaen. Osa poroista kerätään talveksi tarhaan ruokintaa varten, kun taas osa lisäruokitaan maastoon.
2. **Roukua** on poron tapa äännellä röhkimällä. Vasat ja emät kutsuvat toisiaan tällä tavoin äänтелеillä.
3. Räkä on Pohjois-Suomessa keskikesän tienoilla ilmenevä ihmisiä ja eläimiä pistävien ja purevien sekä verta imevien hyönteisten joukkoesiintymä.
4. **Poroerotus:** Porot tulevat kiimaan lokakuulla, jolloin urosporot eli hirvaat keräävät itselleen vaatimien eli naarasporojen lauman. Nämä laumat kootaan erotusaitoihin, joita on joka puolella poronhoitoaluetta. Poroerotuksessa porot tunnistetaan, kirjataan ylös yhteiseen kirjanpitoon ja rokotetaan. Tapahtumassa osa poroista menee teuraaksi.
5. **Korvamerkki:** Jokaisella poronomistajalla on merkki, jolla merkitään omat porot. Juhannuksen aikaan vasat merkitään omistajan korvamerkillä.
6. **Suopunki** on lassoön näköinen työkalu, jota käytetään porojen kiinni ottamiseksi.
7. **Jäkälä** koostuu sienestä ja levästä ja sillä ei ole lehtiä eikä juuria. Jäkälä on porojen yksi ravinnonlähde.
8. Poronhoitoa saa harjoittaa Suomessa **poronhoitoalueella**. Poronhoitoalue kattaa yli kolmanneksen Suomen pinta-alasta, joten poroja näkee myös muualla kuin vain Lapissa.

9. Poronhoitoalue jakautuu 54 erikokoiseen alueelliseen yksikköön eli **paliskuntaan**. Jokainen poronhoitaja kuuluu johonkin paliskuntaan. Paliskunnilla on oma johtonsa ja hallitus, jotka on valittu paliskuntaan kuuluvien joukosta.
10. **Alkuperäisrodut** ovat pitkän ajan kuluessa sopeutuneet tietyille alueille. Niissä on valtava määrä ominaisuuksia, joiden vuoksi niiden säilyttäminen on tärkeää. Suomalaisista kotieläimistä alkuperäisrotuja on mm. hevosissa, naudoissa, lampaissa, kanoissa ja vuohissa.
11. **Lauma, parvi, tokka ja katras** ovat eri nimityksiä joukolle eläinryhmille. Eri lajeille käytetään omia nimiä esimerkiksi kala- tai lintuparvi, porotokka ja lammaskatras.
12. **Laidunnuksessa** eläimet päästetään tietyille alueille syömään luonnonkasveja ja ulkoilemaan. Laidunnus lisää luonnon monimuotoisuutta sekä eläinten hyvinvointia.
13. **Pihatto** on kotieläinten pitopaikka, jossa ne saavat liikkua vapaasti. Esimerkiksi hevosilla pihattoon kuuluu myös ulkoaitaus, jolloin ne voivat liikkua oman mielen mukaan sisällä tai ulkona.
14. **Aitta** on perinteinen lämmittämätön piharakennus, jota voidaan käyttää varastona esimerkiksi viljalle, lihalle tai vaatteille sekä yöpymiseen.
15. **Orsi** on tanko, johon voidaan ripustaa tavaroita kuivumaan. Orreksi kutsutaan myös kanojen lepopaikkaa.
16. **Satula** ja **suitset** ovat varusteet, jotka hevoselle laitetaan ratsastusta varten. Ennen varusteiden laittoa tarkastetaan, että hevonen on kunnossa, se harjataan ja sen kaviot puhdistetaan.
17. **Värttinä** ja **rukki** ovat välineitä, joita tarvitaan langan kehräämiseen. Ennen langan kehräämistä villa tai puuvilla karstataan eli kuidut muokataan samansuuntaisiksi niihin tarkoitettujen telojen tai levyjen välissä.
18. **Lypsäminen** on maidon keräämistä eläimen utareista käsin tai koneellisesti. Lypsäminen voidaan aloittaa eläimen poikimisen jälkeen.

Reindeer and livestock farm glossary

1. **„Puolivilli eläin“** - Reindeer is a **semi-domesticated animal**. In the wild, reindeer are afraid of people and run away from them. Trained reindeer used in travel services are tamer. While each reindeer has an owner in Finland, they graze in the wild for most of the year or even throughout the whole year. Some reindeer are herded for the winter for feeding.
2. **„Roukua“** is a word to describe how reindeer make sounds. Calves and cows call to each other by grunting.
3. **„Räkkä“** means large populations of insects that sting or suck the blood of people and animals in Northern Finland around midsummer.
4. **„Poroerotus“** - Reindeer are in season in October when reindeer bulls claim and collect a herd of cows for themselves. These herds are rounded up inside fences that are spread across the reindeer husbandry area. During **poroerotus**, reindeer are identified, recorded in a joint register and vaccinated. Some reindeer are also slaughtered.
5. **„Poromerkki“** - Each reindeer owner has their distinctive **earmark** for their reindeer. During midsummer, calves are labelled with each owner's earmark.
6. **„Suopunki“** is kind of lasso that is used to catch reindeer.
7. **„Jäkälä“** consists of an alga and a fungus and has no leaves or roots. Lichen is a source of nutrition for reindeer.
8. **„Poronhoitoalue“** - In Finland, reindeer husbandry is permitted in the **reindeer husbandry area**. As it covers more than a third of the surface of Finland, reindeer can also be encountered outside Lapland.
9. **„Paliskunta“** - The reindeer husbandry area has been divided into 54 regional **Reindeer Herding Cooperatives** of different sizes. Each reindeer owner is a member of a cooperative. Each cooperative has its own management and board, whose representatives are elected from cooperative members.

10. „**Alkuperäisrodut**” - **Endemic breeds** have adapted to specific areas over time. They feature a number of special qualities for which their conservation is important. In Finland there are endemic horse, cattle, sheep, chicken and goat breeds.
11. „**Lauma, parvi, tokka, katras**” are different names for groups of animals. Different species have different names: a **shoal** of fish, a **flock** of birds and a **herd** of reindeer.
12. „**Laidunnus**” - When **grazing**, animals are allowed to go outdoors in a specific area to eat wild plants and move around. Grazing increases biodiversity and animal welfare.
13. „**Pihatto**” means an animal enclosure in which animals can move around freely. For example, a pihatto intended for horses includes an outdoor fence and **an open stable**, meaning that they can stay indoors or outdoors according to their own preference.
14. „**Aitta**” is a traditional **unheated outbuilding**, which can be used as a granary, a storeroom for meat or clothes, or for accommodation in summer.
15. „**Orsi**” is a horizontal bar, from which various items can be hung to dry, or on which birds rest.
16. „**Satulat ja suitset**” - A **saddle** and **bridle** are put on a horse for riding. Before putting the equipment on, one must check that the horse is in good condition, and it must be brushed and its hooves cleaned.
17. „**Värttinä ja rukki**” are tools for spinning yarn. Before spinning yarn, wool or cotton must be **carded (=karstata)**. This means that the material’s fibres are disentangled between rollers or plates designed for the purpose.
18. „**Lypsäminen**” means **Milking** a cow or other animal by hand or mechanically. Milking can be started after calving.

Lexique des élevages de rennes et d'animaux de ferme

1. „**Puolivilli eläin**” - Un renne est un **animal semi-sauvage**; un renne en liberté a peur des hommes et s'enfuit à leur approche. Les rennes élevés pour le tourisme sont plus apprivoisés. En Finlande, chaque renne a un propriétaire, mais les rennes vivent la plupart du temps (voire tout le temps) libres, en pleine nature, où ils paissent. Une partie des rennes sont regroupés l'hiver dans un enclos pour leur alimentation, et les autres reçoivent une alimentation complémentaire dans la nature.
2. „**Roukua**” est le terme finnois désignant le **grognement du renne**. C'est par ce grognement que les jeunes et les mères s'appellent les uns les autres.
3. „**Räkkä**” désigne en finnois l'apparition en Finlande du Nord, vers le milieu de l'été, d'insectes qui piquent et mordent humains et animaux et qui leur sucent le sang.
4. „**Poroerotus**” - **Séparation des rennes**: Les rennes connaissent le rut en octobre: les mâles (hirvas) se constituent alors un troupeau de femelles (vaadin). Ces troupeaux sont réunis dans des granges de séparation qui sont réparties dans la zone d'élevage de rennes. Lors de la séparation des rennes, les rennes sont identifiés, répertoriés dans un registre collectif et vaccinés. À cette occasion, une partie des rennes sont destinés à l'abattage.
5. „**Poromerkki**” - Chaque propriétaire de rennes a une **marque auriculaire** servant à marquer ses rennes. Vers la Saint-Jean, les jeunes rennes sont marqués avec la marque auriculaire de leur propriétaire.
6. „**Suopunki**” est un outil semblable à un lasso qu'on utilise pour attraper les rennes.
7. „**Jäkälä**” - Le **lichen** est constitué de champignons et d'algues, sans feuilles ni racines. Le lichen est une des sources de nourriture des rennes.
8. „**Poronhoitoalue**” - La région d'élevage de rennes se divise en 54 unités régionales de tailles diverses, les paliskunta. Chaque éleveur de rennes fait partie d'une paliskunta. Les paliskunta ont leur propre direction et leur propre administration, élues parmi leurs membres.
9. „**Paliskunta**” - La région d'élevage de rennes se divise en 54 unités régionales de tailles diverses, les **paliskunta**. Chaque éleveur de rennes fait partie d'une paliskunta. Les paliskunta ont leur propre direction et leur propre administration, élues parmi leurs membres.

10. „**Alkuperäisrodut**” - Au fil du temps, les **rares rustiques** se sont adaptées à certaines zones. Elles ont un grand nombre de particularités qui font qu’il est important de les conserver. Parmi les animaux de ferme finlandais, on trouve des races rustiques notamment chez les chevaux, les porcs, les moutons, les poulets et les chèvres.
11. „**Lauma, parvi, tokka, katras**” - **Un troupeau, une volée, un banc** sont différents termes s’appliquant à des groupes d’animaux. On utilise des termes différents selon les animaux: un banc de poissons, un troupeau de rennes, une volée de moineaux, etc.
12. „**Laidunnus**” - Lors du **pâturage**, on mène les animaux dans une certaine zone pour qu’ils y mangent des plantes et se promènent. Le pâturage accroît la biodiversité et le bien-être des animaux.
13. „**Pihatto**” - La **stabulation libre** est un mode d’élevage des animaux de ferme dans lequel ils peuvent se déplacer librement. Par exemple, avec la stabulation libre des chevaux, il y a un enclos extérieur où les chevaux peuvent se déplacer à leur guise, à l’intérieur ou à l’extérieur.
14. „**Aitta**” - Une **grange** est un bâtiment extérieur traditionnel, non chauffé, qu’on peut utiliser comme entrepôt, notamment pour les céréales, la viande ou les vêtements, et comme lieu de couchage en été.
15. „**Orsi**” - Une **panne** est une barre à laquelle on peut suspendre des affaires pour qu’elles sèchent. En finnois, le terme correspondant, orsi, désigne également le perchoir.
16. „**Satulat ja suitset**” - La **selle** et la **bride** sont des équipements qu’on place sur un cheval à des fins d’équitation. Avant d’installer ces équipements, on vérifie si le cheval est en bonne santé, on le brosse et on nettoie ses sabots.
17. „**Värttinä ja rukki**” - Le **fuseau et le rouet** sont des instruments nécessaires pour le filage du fil. Avant de filer le fil, le coton est **cardé (=karstata)**, c’est-à-dire que les fibres sont peignées dans la même direction entre les cardes ou les plaques destinées à cet effet.
18. „**Lypsäminen**” - **Traire** consiste à recueillir le lait des pis d’un animal, à la main ou à la machine. La traite peut commencer après la mise-bas de l’animal.

Kleines Rentier- und Farmglossar

1. Das **Rentier** (auf finnisch: „**Poro**“) lebt normalerweise halbwild und geht Menschen aus dem Weg, aber die bei uns zu bewundernden Tiere sind zahm und an Besuch gewöhnt. Alle finnischen Rentiere haben Eigentümer, weiden jedoch den größten Teil ihres Lebens in freier Natur. Manche verbringen den Winter auf ihrem Heimathof, viele ziehen dagegen das ganze Jahr über durch die Wildnis und erhalten lediglich bei Bedarf Zusatzfutter.
2. Mit dem Verb „**roukua**“ wird das spezielle **Grunzen** bezeichnet, durch das sich Rentierkälber mit ihren Müttern verständigen.
3. „**Räkkä**“ ist die einheimische Bezeichnung für die **Stechmückenplage**, die Mensch und Tier im Norden Finnlands jeden Sommer aufs Neue erdulden.
4. Die **Rentierscheidung** („**Poroerotus**“) findet im Oktober zur Brunftzeit statt, wenn die Rentierbullen Herden von Rentierkühen um sich scharen. Diese Herden werden in die sogenannten Scheidegehege getrieben, welche überall in der Rentierzuchtregion zu finden sind. Hier werden die Tiere identifiziert, in das örtliche Register eingetragen und geimpft. Einige werden auch zur Schlachtung ausgesondert.
5. „**Korvamerkki**“ heißt soviel wie **Ohrmarke**, bedeutet bei den Rentieren Lapplands aber kein Plastikschildchen, sondern ein eigentümerspezifisches Kerbmuster, das im Sommer in die Ohren der Jungtiere geschnitten wird.
6. „**Suopunki**“ ist der Name des speziellen **Lassos**, das zum Einfangen von Rentieren verwendet wird.
7. **Flechten** („**Jäkälä**“) sind keine Pflanzen mit Blättern und Wurzeln, sondern eine Lebensgemeinschaft aus Pilzen und Algen. Sie sind eine wichtige Nahrungsquelle für Rentiere.
8. Rentiere sind nicht in ganz Finnland anzutreffen, sondern nur in der offiziellen **Rentierzuchtregion** („**Poronhoitoalue**“). Sie reicht jedoch über Lappland hinaus und umfasst mehr als ein Drittel des Landes.
9. Die Rentierzuchtregion umfasst 54 örtliche **Halterverbände**, die als „**Paliskunta**“ bezeichnet werden. Alle Rentierbesitzer*innen gehören einem solchen Verband an und wählen dessen Vorstand aus ihren Reihen.

10. Lokale **Ursprungsrassen** („**Alkuperäisrodut**“) haben sich über Jahrtausende an einen bestimmten Lebensraum angepasst und eine Vielzahl spezieller Eigenschaften entwickelt, die es zu bewahren lohnt. Unter Finnlands Nutztieren gibt es noch heute u.a. ursprüngliche Pferde-, Rinder-, Schaf-, Hühner- und Ziegenrassen.
11. Für große Gruppen von Tieren werden je nach Art unterschiedliche Wörter verwendet, beispielsweise **Herde**, **Schwarm** oder **Rudel**. Das finnische Wort für eine Rentierherde ist „**Tokka**“.
12. Beim **Weiden** („**Laidunnus**“) bewegen sich die Tiere im Freien und ernähren sich auf natürliche Weise. Dies ist nicht nur gesund für das Tier, sondern fördert zugleich die Biodiversität.
13. Im sogenannten **Laufstall** („**Pihatto**“) können die Tiere sich frei bewegen. Besonders bei Pferdeställen gehört dazu normalerweise auch ein frei zugänglicher Außenbereich.
14. Als „**Aitta**“ wird auf finnischen Höfen eine unbeheizte **Speicherhütte** (z.B. für Getreide) bezeichnet, die auch als Schlafplatz dienen kann.
15. „**Orsi**“ wird zum einen der lange **Stab** unter der Decke traditioneller finnischer Holzhäuser genannt, an dem beispielsweise Brotlaibe zum Trocknen aufgehängt werden, zum anderen die Sitzstange im Hühnerstall.
16. **Sattel** („**Satula**“) und **Zaumzeug** („**Suitset**“) erleichtern das Reiten. Vor dem Satteln wird das Pferd gebürstet und sein allgemeines Wohlbefinden geprüft. Auch die Hufe werden gesäubert.
17. **Handspindel** („**Värttinä**“) und **Spinnrad** („**Rukki**“) dienen dazu, aus der Wolle von Schafen oder anderen Tieren Garn zu spinnen. Zuvor werden die Fasern **kardiert** (=karstata), d.h. mit Hilfe von Walzen oder Brettchen parallel ausgerichtet.
18. Beim **Melken** („**Lypsäminen**“) wird aus dem Euter von Kühen, Ziegen oder Schafen nach Geburt eines Jungtieres Milch für den menschlichen Verzehr gewonnen. Bei Kühen wird dazu meist eine Melkmaschine verwendet.

Glosario sobre granjas de renos y animales domésticos

1. **„Puolivilli eläin“** - El reno es un **animal medio salvaje**. Los renos en libertad temen a las personas y huyen de ellas, mientras que los renos adiestrados que se utilizan en el turismo son más mansos. En Finlandia, todos los renos tienen propietario, aunque viven durante la mayor parte del año (incluso todo el año) en libertad, pastando en la naturaleza. Los criadores recogen algunos renos en rediles para alimentarlos durante el invierno, mientras que otros reciben alimentación suplementaria en el campo.
2. **„Roukua“** - El reno utiliza el **gruñir** para comunicarse. Las crías y las madres se llaman unas a otras mediante estos sonidos.
3. **„Räkkä“** - En el norte de Finlandia, hacia mediados del verano se produce una **plaga de insectos chupasangre** que pican y muerden a personas y animales.
4. **„Poroerotus“ - Rodeo de renos**: Los renos entran en celo en octubre; entonces, los machos reúnen su propia manada de hembras. Estos rebaños se agrupan en corrales de separación, que se encuentran en todas partes en el territorio de pastoreo de renos. Durante el rodeo, los criadores identifican a sus renos, los registran en la contabilidad común y los vacunan. Una parte de estos renos es destinada a la matanza.
5. **„Poromerkki“ - Marca del criador**: Todos los propietarios de renos tienen su propia marca, con la que identifican a sus renos. En la época de San Juan, marcan las orejas de las crías con su marca del criador.
6. **„Suopunki“** - El **lazo sami** es una herramienta parecida al lazo tradicional que se utiliza para atrapar a los renos.
7. **„Jäkälä“** - El **liquen** se compone de un hongo y un alga y no tiene hojas ni raíces. Es una de las fuentes de alimento de los renos.
8. **„Poronhoitoalue“** - En Finlandia se puede practicar la cría de renos en el **territorio de pastoreo de renos**. Este territorio cubre más de un tercio de la superficie del país, por lo que se pueden ver renos en otros lugares, además de en Laponia.
9. **„Paliskunta“** - El territorio de pastoreo de renos se divide en 54 unidades regionales de diferentes tamaños denominadas **asociaciones de criadores de renos**. Todos los criadores de renos pertenecen a una asociación. Cada asociación de criadores de renos cuenta con su propia administración y junta directiva, que son elegidos entre los miembros.

10. **„Alkuperäisrodut“** - Las **razas autóctonas** se han ido adaptando a determinadas zonas con el transcurso del tiempo. Tienen una enorme cantidad de propiedades que hacen que su conservación sea muy importante. Entre los animales domésticos finlandeses, existen razas autóctonas de caballos, vacas, ovejas, gallinas y cabras.
11. **„Lauma, parvi, tokka, katras“** - **Manada, banco, rebaño** son distintos términos para denominar a agrupaciones de animales. Con cada especie se utiliza un nombre determinado, por ejemplo, banco de peces, bandada de pájaros y rebaño de renos o de ovejas.
12. **„Laidunnus“** - En el **pastoreo**, se deja a los animales en un territorio determinado para que se alimenten de plantas naturales y puedan estar al aire libre. El pastoreo contribuye a la diversidad de la naturaleza y al bienestar de los animales.
13. **„Pihatto“** - El **establo** es el lugar en el que se recoge a los animales domésticos y por el que pueden moverse libremente. Por ejemplo, el establo para caballos incluye un vallado exterior para que puedan moverse tanto dentro como fuera.
14. **„Aitta“** - Un **cobertizo o granero** es un edificio anexo tradicional sin calefacción que puede utilizarse como almacén para grano, carne o ropa, y también para dormir.
15. **„Orsi“** - La **vara** es una barra de madera de la que pueden colgarse cosas para que se sequen. Los palos en los que descansan las gallinas se llaman **perchas**.
16. **„Satulat ja suitset“** - La **silla** y las **bridas** son el equipo que se coloca a los caballos para montarlos. Antes de colocar el equipo sobre el caballo, es necesario comprobar que el animal esté en buenas condiciones, cepillarlo y limpiarle las pezuñas.
17. **„Värttinä ja rukki“** - El **huso y la rueca** son los instrumentos necesarios para el hilado. Antes de hilar la lana o el algodón, es necesario **cardarlos (=karstata)**, es decir, disponer las fibras de forma paralela pasándolas por los rodillos o placas.
18. **„Lypsäminen“** - **Ordeñar** significa obtener leche de las ubres de un animal, ya sea a mano o de forma mecánica. Se puede empezar a ordeñar a una hembra una vez haya tenido crías.

Maaseudun autoitumisen estämiseksi uudet avaukset ovat tarpeen. Yhtenä vaihtoehtona tähän on lisätä palveluita kasvavan matkailun tarpeisiin. Pohjois-Suomessa on poro- ja kotieläintilallisia, joilla on valtava potentiaali ja kiinnostusta tuottaa räätälöityjä ja kestäviä palveluita matkailijoille.

Tämän oppaan tarkoitus on toimia työkirjana matkailutoiminnan aloittamisesta kiinnostuneille poro- ja kotieläintilallisille. Työkirjassa on tehtäviä, esimerkkejä sekä linkkejä, joiden avulla voi lähetä rakentamaan matkailutuotetta omalle poro- tai kotieläintilalle. Lopussa on pieni sanasto poro- ja kotieläintilojen arkisista asioista, jota voi hyödyntää omassa tuotteessaan.

Sisältö on koottu Poro- ja kotieläintilojen matkailupotentiaalin hyödyntäminen -hankkeen mukana olleen 18 poro- ja kotieläintilallisen tarpeiden näkökulmasta. Rahoitus on Lapin ELY-keskukselta harvaan asuttujen alueiden matkailuhankkeisiin varatusta määrärahasta.

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus